

**Veldwerkrapport survey “Kwantitatieve bevraging van de
maatschappelijke en economische positie van
woonwagenbewoners”**

Inhoudsopgave

1. Algemene gegevens over het onderzoek

- 1.1. Opdrachtgever en uitvoerders van de opdracht
- 1.2. Onderzoek en methodologie
- 1.3. Populatie en doelgroep
- 1.4. Steekproef en beoogde nettorespons
 - 1.4.1. Steekproef voyageurs en Manoesjen
 - 1.4.2. Steekproef Roms
- 1.5. Vragenlijsten
 - 1.5.1 Verkorte versie van de vragenlijst

2. Organisatie van het veldwerk

- 2.1. Timing van het veldwerk
- 2.2. Interviewers
- 2.3. Interviewertraining
- 2.4. Gebruik van het adressenbestand – contactname met de respondent
- 2.5. Registratie van de contactpogingen en van de non-respons
- 2.6. Afname van de vragenlijst en controle van de kwaliteit van de vragenlijsten
- 2.7. Incentive voor deelname
- 2.8. Debriefingssessie
- 2.9. Data-invoer
- 2.10. Bestanden die aan de opdrachtgever bezorgd werden
 - 2.10.1 Geanonimiseerde databestanden
 - 2.10.2 Beschrijvend codeboek

3. Resultaten van het veldwerk

- 3.1 Alle doelgroepen
- 3.2 Voyageurs
 - 3.2.1 Resultaten voor de gecontacteerde huishoudens
 - 3.2.2 Resultaten voor de deelnemende huishoudens
- 3.3 Manoesjen
 - 3.3.1 Resultaten voor de gecontacteerde huishoudens
 - 3.3.2 Resultaten voor de deelnemende huishoudens
- 3.4 Roms
 - 3.4.1 Resultaten voor de deelnemende huishoudens

4. Bijlagen

- 4.1. Contactblad
- 4.2. Verslag van de debriefingssessie

1. Algemene gegevens over het onderzoek

1.1. Opdrachtgever en uitvoerders van de opdracht

Opdrachtgever voor het onderzoek “Maatschappelijke en economische positie van woonwagenbewoners” is het agentschap voor Binnenlands Bestuur, Afdeling Beleid binnenland, Steden en inburgering van de Vlaamse Overheid.

Een team van het Hoger Instituut voor de Arbeid is verantwoordelijk voor de coördinatie van het veldwerk in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk gewest.

Voor de afname van de interviews werkt het HIVA samen met vzw Vroem, die de interviewers aanlevert.

Het Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA) is als interdisciplinaire onderzoeksinstelling verbonden aan de Katholieke Universiteit van Leuven. Het HIVA beschikt sinds 1991 over een eigen interne dienst voor dataverzameling, de dienst survey.

Vzw Vroem is een Vlaamse vereniging voor Voyageurs, Roms, Roma en Manoesjen

De opdracht voor het HIVA is de volgende:

- Uitwerken van een enquête
- Ondersteuning bij de steekproeftrekking: registratie van respons, non-respons en de redenen van non-respons
- Training en begeleiding van interviewers
- Kwaliteitscontrole van de ingevulde vragenlijsten
- Data-invoer van de ingevulde vragenlijsten
- Communicatie met de opdrachtgever over het verloop van het veldwerk
- Opleveren van een veldwerkrapport na afloop van de dataverzameling
- Opleveren van een databestand, zonder bijkomende analyses

De vzw Vroem zorgt als onderaannemer van het HIVA voor:

- Samenstelling van de steekproef
- Leveren van interviewers voor de afname van de face-to-face enquêtering

1.2. Onderzoek en methodologie

Omwille van hun kwetsbare maatschappelijke situatie op gebied van onderwijs, sociale integratie, inkomen, tewerkstelling en gezondheid, werden woonwagenbewoners als één van de doelgroepen opgenomen in het Vlaamse minderhedendecreet (decreet van 28/04/1998). De grote woononzekerheid is één van de centrale problemen bij deze doelgroep.

Om haar beleid voor woonwagenterreinen, integratie en realisatie van basisrechten voor woonwagengewoners verder uit te bouwen, heeft de Vlaamse Overheid behoefte aan basisinformatie over de maatschappelijke en economische positie van woonwagengewoners.

Deze basisinformatie wordt verzameld via een face-to-face enquête bij een representatief staal van woonwagengewoners. Van naar schatting 8000 voyageurs, 1500 Manoesjen en 1000 Roms in Vlaanderen en het Brussels hoofdstedelijke gewest, wonen een 1000-tal gezinnen in woonwagens. In de samenstelling van de steekproef, wordt rekening gehouden met de heterogeniteit van de doelgroep.

Op basis van de verzamelde gegevens, wordt aan de opdrachtgever een databank opgeleverd, zonder bijkomende analyses. Deze databank moet de opdrachtgever toelaten om d.m.v. indicatoren over woonsituatie, inkomen, sociale integratie, onderwijs, tewerkstelling en gezondheid de levensomstandigheden van woonwagengewoners in kaart te brengen.

1.3. Populatie en doelgroep

Woonwagengewoners die in een woonwagen wonen op een woonwagenstandplaats vormen de prioritaire doelgroep voor deze studie.

Als woonwagengewoners beschouwen we die personen die een nomadische afkomst hebben, ongeacht of ze momenteel rondtrekken, met namen autochtone voyageurs en zigeuners en diegenen die met deze personen samenleven of er in de eerste graad van afstammen.

Binnen de groep woonwagengewoners onderscheiden we volgende deelgroepen:

- Voyageurs: stammen af van de autochtone trekkende bevolking. Ze spreken Nederlands, maar gebruiken daarnaast ook Bargoense woorden. In Vlaanderen en het Brussels hoofdstedelijk gewest zijn naar schatting 8000 voyageurs.
- Manoesjen: zigeuners die vanaf de 15de eeuw in onze streken verschenen. Zij spreken Manoesj en Nederlands. In Vlaanderen en het Brussels hoofdstedelijke gewest zijn naar schatting 1500 Manoesjen.
- Roms: een zigeunergroep die (voor zover bekend) slechts uit een 200-tal gezinnen bestaat. Hun eerste taal is het Romanès, hun tweede taal Frans. In Vlaanderen en het Brussels hoofdstedelijke gewest zijn er naar schatting 1000 Roms.

Volgende groepen rekenen we niet tot de doelgroep van deze studie:

- Campingbewoners
- Trekkende beroepsbevolking (foorreizigers, circusartiesten en binnenschippers)
- Roma
- Personen waarvan de woningstandplaats (of hoofdverblijfplaats) niet in Vlaanderen of het Brussels hoofdstedelijke gewest ligt.

1.4. Steekproef en beoogde nettorespons

De steekproef wordt samengesteld op het niveau van de huishoudens. Binnen het huishouden worden enkel personen bevroegd van 16 jaar of ouder. De bevraging gebeurt aan de hand van 2 soorten vragenlijsten: een vragenlijst voor het huishouden, en een individuele vragenlijst voor elk lid van het huishouden van 16 jaar of ouder.

Voor de huishoudvragenlijst worden de vragen gesteld aan het gezinshoofd.

Daarnaast wordt aan elk lid van het huishouden van 16 jaar of ouder (inclusief het gezinshoofd) gevraagd om ook een individuele vragenlijst in te vullen.

Enkel voor de Voyageurs en Manoeshen bestaat een adressenlijst, met name dat van "De Trekhaak", een tweemaandelijks tijdschrift voor Nederlandstalige woonwagenbewoners dat uitgegeven wordt door het Vlaams Minderhedencentrum (VMC).

Om de informatie te verzamelen voor de Roms wordt vooral gewerkt op basis van administratieve dossiers, waarvan de gegevens ingevuld worden in een verkorte versie van de vragenlijst (zie verder).

Een nettorespons van 200 interviews werd vooropgesteld voor de Voyageurs, voor de Manoeshen 150 en voor de Roms 100.

Voor alle doelgroepen werd een gelijke verdeling van de respons per provincie nagestreefd, met uitzondering van het Brussels hoofdstedelijk gewest vermits daar in ieder geval onvoldoende adressen voorhanden waren.

In **tabel 1** (punt 3.1) wordt een overzicht gegeven van het beoogde aantal interviews per provincie en het aantal beschikbare adressen in het adressenbestand van de Trekhaak.

1.4.1. Steekproef Voyageurs en Manoeshen

De adressenlijst van Voyageurs en Manoeshen werd samengesteld op basis van het adressenbestand van het tijdschrift "De Trekhaak", dat werd aangevraagd via het Vlaams Minderhedencentrum (VMC). Aanvankelijk bevatte het bestand 2010 adressen.

Het adressenbestand werd uitgezuiverd:

- Adressen buiten Vlaanderen en het Brussels hoofdstedelijke gewest werden niet opgenomen
- Enkel de adressen van Voyageurs (v), vermoedelijke voyageurs (vv) en Manoeshen werden weerhouden.

In totaal bleven daarna 1000 adressen van huishoudens over:

- 899 adressen van voyageurs (voyageurs (v) en vermoedelijke voyageurs (vv)).
- 625 adressen waren zeker van voyageurs (v) 274 adressen waren vermoedelijk van voyageurs (vv). 101 adressen van Manoeshen

We streefden naar een gelijke verdeling van de respons voor de voyageurs op provincieniveau, met name 40 gerealiseerde interviews per provincie met uitzondering van het Brussels hoofdstedelijk gewest.

Om deze gelijke verdeling te realiseren en om te voorkomen dat de interviewers enkel 'gemakkelijk' te bereiken huishoudens zouden contacteren, werden de adressen van de Voyageurs (n=899) ook opgedeeld naar één lijst effectieve adressen (n=311) (door de interviewers eerst te contacteren) en 3 lijsten met reserve-adressen (pas te contacteren in geval van nonrespons op de lijst met effectieven). De adressen van 'vermoedelijk voyageurs (vv) werden allemaal opgenomen bij de reserve-adressen (zie verder).

Binnen de groep Manoesjen volstonden de beschikbare adressen uit het adressenbestand niet om het vooropgestelde aantal interviews te behalen (beschikbare adressen: 101 versus aantal te realiseren interviews: 150). Het adressenbestand werd dan ook aangevuld met huishoudens die door de interviewers zelf gezocht werden (n=9).

Ook hier streefden we naar een gelijke verdeling per provincie (30 te realiseren interviews per provincie met uitzondering van het Brussels hoofdstedelijk gewest).

Tabel 2 in punt 3.1 geeft een overzicht van de verdeling van de Voyageurs en Manoesjen over de verschillende steekproeven ('effectieven en reservelijsten').

1.4.2. Steekproef Roms

Voor de Roms beschikten we niet over een adressenlijst. De interviewers vulden 37 vragenlijsten in op basis van een administratief dossier (beschikbaar via personen die actief zijn in de woonwagenterreinen). Aanvullend werden een aantal interviews binnen deze doelgroep face-to-face afgenomen (n=15).

1.5. De vragenlijsten

Er wordt gebruik gemaakt van twee gestandaardiseerde vragenlijsten in het Nederlands en in het Frans met in hoofdzaak gesloten vragen:

- Vragenlijst huishouden: wordt beantwoord door iemand van het huishouden, bij voorkeur het gezinshoofd. Er worden algemene vragen gesteld rond huisvesting, gezinssamenstelling en gezinsbudget.
- Vragenlijst individueel: wordt (idealiter) beantwoord door elk lid van het huishouden, ouder dan 16 jaar. Er worden vragen gesteld rond opleiding, onderwijs, beroepssituatie en gezondheid.

De vragenlijsten zijn afgestemd op het SILC-CUT project, waarvan het doel is om specifiek aanvullende informatie te verzamelen bij de EU-SILC enquête, een roterend panel bij duizenden gezinnen per EU-land, gecoördineerd door Eurostat.

De EU-SILC vragenlijst werd aangepast met modules voor de verblijfssituatie, huisvestiging en schoolloopbanen van de kinderen van woonwagenbewoners.

In de vragenlijst huishouden kwamen volgende onderwerpen aan bod:

- a Inleiding
- b Positie van de respondent in het huishouden
- c Huidige woonsituatie
 - c.1 Respondenten die in een woning wonen
 - c.2 Respondenten die in een woonwagen wonen
 - c.3 Alle respondenten (huishoudens)
 - c.4 Eigenaars
 - c.5 Huurders
 - c.6 Kosteloze bewoners
 - c.7 Alle respondenten (huishoudens)
- d Gebruiksvoorwerpen
- e Huishoudelijk inkomen
- f Kinderen

Tijdens de briefing van de interviewers werd beslist vraag 40-41 (vraag naar mogelijke schulden) in de huishoudvragenlijst niet te stellen, omdat ze teveel wantrouwen zouden opwekken en zo een afhaakpunt zouden zijn in de vragenlijst. Deze 2 vragen werden dan ook niet opgenomen in het databestand.

In de individuele vragenlijst kwamen volgende onderwerpen aan bod:

- a Inleiding
- b Demografische gegevens
- c Huidige dagelijkse activiteiten
- d Sociale uitkeringen en transferten
- e Gezondheid en toegang tot gezondheidszorg
- f Biografische informatie
- g Relaties en sociale contacten
- h Opleiding
- i Gebruik van voorzieningen en diensten

Om te kunnen spreken van een geldig interview was het noodzakelijk dat we in het bezit waren van een huishoudvragenlijst EN minstens één individuele vragenlijst per huishouden. Voor de Roms werd dit niet opgelegd vermits er veelal gewerkt wordt op basis van administratieve dossiers.

De gemiddelde duur voor de afname van de vragenlijst huishouden was 45 minuten. De gemiddelde duur voor de afname van de individuele vragenlijst was een half uur.

1.5.1 Verkorte versie van de vragenlijst

Voor een aantal van de Roms (n=37) werd gewerkt met een verkorte versie van de vragenlijst, omdat het hier ging over een registratie via dossiers. Bepaalde vragen uit de oorspronkelijke vragenlijst konden dan ook niet beantwoord worden. De resterende 15 huishoudens werden face-to-face afgenomen met de lange versie van de vragenlijst.

Bij de verkorte huishoudvragenlijst werden volgende vragen geschrapt:

v3, v9, v11, v30, v40, v41

Bij de verkorte individuele vragenlijst werden volgende vragen geschrapt:

v10, v20, en v56.

Bij v38 werd bovendien een antwoordcategorie toegevoegd: op bedevaart gaan (v38_j in het bestand).

2. Organisatie van het veldwerk

2.1. Timing van het veldwerk

De enquêteringsperiode liep aanvankelijk van 12 november 2008 tot 19 december 2008.

Vooraf voor de Manoesjen en Roms, was deze timing niet haalbaar.

In overleg met de opdrachtgever en vzw Vroem, kreeg een beperkte groep interviewers tijd t.e.m. 23 januari 2009 om de huishoudens van de voyageurs te interviewen. De enquêtering van de voyageurs werd daarna afgesloten.

De geanonimiseerde bestanden met ingevoerde data van 171 voyageur-huishoudens (171 huishoudvragenlijsten en 237 individuele vragenlijsten) werd op 10 maart 2009 aan de opdrachtgever bezorgd.

Voor de doelgroepen Manoesjen en Roms werd de enquêteringstermijn, in overleg met de opdrachtgever, verlengd tot einde juni. De oplevering van de databestanden was gepland voor half juli.

De geanonimiseerde bestanden met ingevoerde data van 89 huishoudvragenlijsten (waarvan 36 Manoesj-huishoudens, 52 Rom-huishoudens en 1 voyageur-huishouden) en 99 individuele vragenlijsten (waarvan 49 Manoesjen, 47 Roms en 3 voyageurs) werden op 10 juli 2009 aan de opdrachtgever bezorgd.

2.2. Interviewers

Om toegang te vinden tot de doelgroep, werden interviewers gezocht die vertrouwd waren met de doelgroep, of met de leefwereld van de doelgroep. Deze interviewers werden aangebracht door vzw Vroem.

De organisaties de Foyer en De8 werden in een latere fase bij de interviews betrokken voor de afname van interviews bij Manoesjen en Roms. In totaal enquêteerden 17 personen.

Niemand had bij aanvang interviewervaring. Daarom werden alle interviewers vóór de start van de enquêtering uitgenodigd voor een opleiding in interviewtechnieken (interviewertraining). Specifiek voor dit onderzoek werd daarnaast ook een specifieke training voorzien over de procedure van dataverzameling en de inhoud van het onderzoek.

Interviewers die na de training startten, werden individueel gebriefd door vzw Vroem.

2.3. Interviewertraining

Het HIVA organiseerde op 4 november 2008 een collectieve training voor de interviewers (in aanwezigheid van vzw Vroem, vertegenwoordigd door Toon Machiels en Kim Janssens). Op deze training waren 8 interviewers aanwezig.

De inhoud van de trainingssessie voor de interviewers, zag er als volgt uit:

- a Voorstelling van de deelnemers
- b Onderzoek
- c Enquête als onderzoeksmethode
- d Vragenlijsten
- e Interviewen (theorie en praktijk)
- f Praktische richtlijnen
- g Overlopen formulieren (legitimatiebewijs, formulier deontologie interviewer)

Tijdens deze training ontvingen de interviewers het nodige materiaal om te enquêteren: adressenlijsten, gepersonaliseerde contactbladen, een briefingsdocument met uitleg, lege vragenlijsten, antwoordkaarten, een legitimatiebewijs en een brief die ze konden achterlaten bij de respondenten.

Na de collectieve trainingsdag, werden op latere tijdstippen nog bijkomende interviewers individueel gebriefd.

In totaal werden 17 interviewers ingeschakeld, waaronder ook medewerkers van 3 organisaties (vzw Vroem, De Foyer en De8).

Eén kandidaat-interviewer haakte af na de training. Een tweede interviewer startte met enquêteren, maar werd niet weerhouden omdat de kwaliteit van de ingevulde vragenlijsten onvoldoende was. De ingevulde vragenlijsten van deze interviewer (n=10) werden niet ingevoerd en dus verder niet gebruikt.

2.4. Gebruik van het adressenbestand – contactname met de respondent

Na uitzuivering van het adressenbestand van de Trekhaak, kreeg elke huishouden een identificatiecode op basis van doelgroep (v= voyageurs, m= manoeesj, r= roms) en werd een indeling gemaakt naar effectieven (E), reserve 1 (R1), reserve 2 (R2) en reserve 3 (R3).

Tijdens de enquêtering bleek -zoals verwacht- dat het adressenbestand niet helemaal up-to-date was (adressen waren niet correct, respondenten overleden,).

De interviewers kregen als richtlijn per huishouden minimum 3 contactpogingen op verschillende dagen (minimum één contactpoging tijdens de week en één tijdens het weekend) en tijdstippen (overdag en s'avonds) te ondernemen. Pas vanaf de vierde mislukte contactpoging werd een huishouden beschouwd als non-respons.

Daarbij moest de eerste contactname steeds persoonlijk gebeuren. Voor de tweede, derde en vierde contactname kon de interviewer zelf beslissen tussen:

- Huisbezoek: interviewer ging persoonlijk langs bij het geselecteerde huishouden en liet in geval van afwezigheid eventueel een brief achter waarin een datum en uur voor afspraak voorgesteld werd.
- Telefonisch: indien de interviewer bij een eerste contactname een telefoonnummer van het huishouden ontvangen had.
- Brief: sommige enquêteurs schreven de huishoudens aan en kondigden hiermee hun bezoek aan op een voorgestelde dag en uur, met vermelding van een telefoonnummer waarop ze kunnen gecontacteerd worden als de datum niet past voor het huishouden. Deze brief werd niet als een extra contactname beschouwd.

Bij wijze van introductie gebruikten de interviewers vaak een exemplaar van het tijdschrift 'De Trekhaak'. Sommige interviewers spraken eerst de kinderen aan op het woonwagenterrein en lieten zich dan door de kinderen introduceren aan de ouders.

Elke contactpoging werd door de interviewers genoteerd op een contactblad. In geval van non-respons, werd de reden van non-respons op ditzelfde contactblad aangegeven.

De interviewers gebruikten eerst de lijst met effectieve adressen. Enkel in geval van non-respons op een "effectief" huishouden, mochten ze overgaan naar de reservelijst. Deze procedure kon alleen gevolgd worden voor de voyageurs, vermits enkel voor deze doelgroep voldoende adressen voorhanden waren.

Voor de Manoesjen werden alle beschikbare adressen opgenomen in de lijst met effectieven (n=101).

Zoals vermeld werd bij de Roms niet gewerkt op basis van een adressenlijst.

2.5. Registratie van de contactpogingen en van de non-respons

Voor de doelgroep voyageurs werd elke contactname met het geselecteerde huishouden, het resultaat van deze contactname en een aantal buurtkenmerken genoteerd op het contactblad (cf. bijlage 4.1).

Voor de Manoesjen en Roms gebeurde dit niet systematisch en ontvingen we slechts voor 24 huishoudens ingevulde contactbladen.

Voor de huishoudens uit de adressenlijsten van de Trekhaak, werd het contactblad gepersonaliseerd per huishouden en bevatte volgende achtergrondkenmerken: huishoudnr, doelgroep, naam referentiepersoon en/of partner, adres, postcode, woonplaats, gemeente, telnr, woonvorm, arrondissement en provincie.

Als redenen van non-respons, werden volgende mogelijkheden opgegeven:

- Weigering
 - o NR1 Interview duurt te lang, huishouden heeft geen tijd
 - o NR 2 Huishouden weigert altijd deel te nemen aan enquêtes
 - o NR 3 Huishouden weigert omwille van de behandelde onderwerpen
- Niet contacteerbaar
 - o NR 4 Huishouden beheerst geen enkele landstaal, noch voldoende Engels om de vragen te kunnen begrijpen
 - o NR 5 Huishouden is mentaal of fysisch niet in staat om me te werken (overlijden van referentiepersoon, ziekte, onvermogen, ...)
 - o NR 6 Volledig huishouden tijdelijk afwezig gedurende de periode van het veldwerk
 - o NR 7 Huishouden is wel thuis maar weigert de deur te openen
 - o NR 8 Huishouden is verhuisd: het opgegeven adres is onjuist
 - o NR 9 3 contactpogingen zonder resultaat
 - o NR 10 Andere reden, welke?

2.6. Afname van de vragenlijsten en controle van de kwaliteit van de vragenlijsten

De interviews werden afgenomen op papier (Paper and Pencil= PAPI). Om de contactprocedure en nonrespons te registreren werd gebruik gemaakt van een contactblad (cf. supra).

Om te kunnen spreken van een geldig interview moesten we in het bezit zijn van de huishoudvragenlijst en minstens één individuele vragenlijst per huishouden.

Niet elke interviewer slaagde er in naast de huishoudvragenlijst ook de individuele vragenlijst af te nemen. Omdat de respons tegenviel, werden uiteindelijk ook huishoudvragenlijsten ingevoerd waarvan we geen individuele vragenlijsten hadden.

De interviewers stuurden de eerste 3 afgenomen enquêtes meteen na de afname naar het HIVA. Deze enquêtes werden grondig gecontroleerd en interviewers werden- indien nodig- bijgestuurd. Vooral vraag 24-25 van de vragenlijst huishouden bleek onduidelijk te zijn voor de interviewers. Er was twijfel over de termen "gemeenschappelijk" en "individueel". Dit werd nogmaals verduidelijkt en gecommuniceerd naar alle interviewers, zodat ze interviewers een correcte en eenduidige interpretatie konden geven aan de termen.

Naar aanleiding van deze eerste controle werd ook 1 interviewer geweerd voor verdere afname omdat er teveel informatie in de vragenlijsten ontbrak.

Alle vragenlijsten werden, ook na deze eerste controle, gecontroleerd op volledigheid.

De interviewers kregen hierover steeds feedback.

2.7. Incentive voor deelname

Elk lid van het huishouden dat persoonlijk deelnam aan het interview, ontving na het beëindigen van het interview een Win-For-Life biljet.

Deze incentive werd pas vermeld wanneer de respondent reeds toegestemd had om deel te nemen aan het interview.

2.8. Debriefingsessie

Na het afsluiten van het veldwerk voor de Voyageurs, werd op 24 februari 2009 een debriefingsessie georganiseerd, waarop alle interviewers uitgenodigd werden. 9 interviewers (inclusief 2 medewerkers van vzw Vroem die interviewden) waren aanwezig.

Tijdens de debriefing werd feedback gevraagd over 3 aspecten van de bevraging:

1. Sterke en zwakke punten van de bevraging
 - 1.1. Vragenlijst (zowel huishoudvragenlijst als individuele vragenlijst):
 - 1.1.1. Moeilijke termen/concepten van de vragenlijst
 - 1.1.2. Vragen die weerstand oproepen/afhaakpunten
 - 1.1.3. Antwoordcategorieën (voldoende, voldoende duidelijk?)
 - 1.1.4. Doorverwijzingen in de vragenlijst
 - 1.2. Rapport van de interviewer, contactblad
 - 1.3. Informatie en materiaal voor de interviewer

- 1.3.1. Adressenlijsten
- 1.3.2. Informatie briefing en briefingsdocumenten
- 1.3.3. Bereikbaarheid contactpersonen tijdens de enquêtering
- 1.4. Doorlooptijd van de enquêtering
- 2. Contactname met de respondenten
 - 2.1. Gebruik van het contactblad
 - 2.2. Welke is de meest succesvolle manier van contactname
 - 2.3. Ideale contactmomenten
 - 2.4. Reactie van het huishouden na introductie
- 3. Nonrespons
 - 3.1. Voornaamste reden
 - 3.2. Hoe voorkomen?
 - 3.3. Oorzaken van unit-nonrespons
 - 3.4. Enquêtemoeheid

Het verslag van de debriefing is opgenomen in bijlage 4.2.

2.9. Data-invoer

De data-invoer gebeurde in Blaise, een programma voor geautomatiseerde data-entry. Dit programma voorziet controles op de invoer van foute codes.

Codeurs werden voor de start van de data-invoer grondig gebriefd.

De vragenlijst huishoudens en de individuele vragenlijsten werden ingevoerd in 2 aparte bestanden, die konden gelinkt worden via het huishoudnummer.

Voor een aantal Rom huishoudens (n=37) werd een verkorte versie van de vragenlijst gebruikt. Dit wordt in de aangeleverde bestanden van Manoesjen en Roms (laatste bestanden) aangeduid met een variabele: 'vgl' (=vragenlijst) die de waarde 'K' (=kort) bevat indien er gewerkt werd met een verkorte versie van de vragenlijst. Hoewel de nummering in de verkorte (papieren) versie van de vragenlijst aangepast werd ten behoeve van de interviewers, werd in het bestand de oorspronkelijke benaming (en nummering) van de variabelen behouden. Variabelen die niet opgenomen werden tijdens het invullen, staan in dit geval op 'missing'.

2.10. Bestanden die aan de opdrachtgever geleverd worden

2.10.1. Geanonimiseerde databestanden

Op 10 maart 2009 werd 2 SPSS-bestanden geleverd: één bestand met 171 voyageur-huishoudens en een bestand met 237 individuele vragenlijsten.

Op vrijdag 10 juli 2009 werd het bestand bezorgd met 89 huishoudvragenlijsten (waarvan 36 Manoesj-huishoudens, 52 Rom-huishoudens en 1 voyageur-huishouden) en 99 individuele vragenlijsten (waarvan 49 Manoesjen, 47 Roms en 3 voyageurs).

Alle bestanden werden geanonimiseerd: namen en adressen werden uit het bestand verwijderd en de postcode werd gehercodeerd.

2.10.2. Beschrijvend codeboek

De bestanden werden telkens verstuurd met documenten waarin de variabelen beschreven werden:

- beschrijving van de variabelen van de huishoudvragenlijst
- beschrijving van de variabelen van de individuele vragenlijst

3. Resultaten van het veldwerk

De resultaten zijn geordend volgens doelgroep: eerst de Voyageurs dan de Manoesjen en de Roms.

De informatie komt uit: de steekproefbestanden, de ingevulde contactbladen en de databestanden met ingevoerde data van de vragenlijsten.

3.1. Alle doelgroepen

Tabel 1 en 2 bevatten informatie uit de steekproefbestanden van de Trekhaak.

Tabel 1. Beoogde aantal interviews en aantal beschikbare adressen (Trekhaak) per provincie en doelgroep (Voyageurs, Manoesjen en Roms)

Provincie	Aantal te realiseren interviews	Aantal beschikbare adressen
1. Voyageurs		
Antwerpen	40	170
Brussel	Niet bepaald	14
Limburg	40	317
Oost-Vlaanderen	40	238
Vlaams-Brabant	40	106
West-Vlaanderen	40	54
Totaal	200	899
2. Manoesjen		
Antwerpen	30	32
Brussel	Niet bepaald	6
Limburg	30	2
Oost-Vlaanderen	30	57
Vlaams-Brabant	30	3
West-Vlaanderen	30	1
Totaal	150	101
3. Roms		
Antwerpen	20	0
Brussel	Niet bepaald	0
Limburg	20	0
Oost-Vlaanderen	20	0
Vlaams-Brabant	20	0
West-Vlaanderen	20	0
Totaal	100	0
Algemeen totaal (1+2+3)	450	1000

Tabel 2. Verdeling van de doelgroepen (Voyageurs en Manoesjen) over de steekproef met effectieven en reserven

	Doelgroep	Aantal huishoudens
1. Effectieven		
	Manoesj	101
	Voyageurs	210
Subtotaal effectieven		311
2. Reserve 1		
	Voyageurs (v)	146
	Vermoedelijke voyageurs (vv)	28
Subtotaal reserve 1		174
3. Reserve 2		
	Voyageurs (v)	81
	Vermoedelijke voyageurs (vv)	67
Subtotaal reserve 2		148
4. Reserve 3		
	Voyageurs (v)	188
	Vermoedelijke voyageurs (vv)	179
Subtotaal reserve 3		367
Algemeen totaal		1000

3.2. Voyageurs

Een nettorespons van 200 enquêtes werd vooropgesteld. In totaal werden 171 huishoudvragenlijsten (85,5% van de vooropgestelde respons) en 234 individuele vragenlijsten afgenomen.

Van 367 huishoudens, ontvingen we ingevulde contactbladen. We kunnen er dus vanuit gaan dat minstens 367 huishoudens gecontacteerd werden om aan een respons van 171 huishoudvragenlijsten te geraken (responsratio van 46,59%). Daarvan kwamen 171 adressen uit de lijst van de effectieven en 196 adressen uit de reservelijsten.

In onderstaande tabellen wordt een onderscheid gemaakt tussen de resultaten voor de gecontacteerde huishoudens (in principe alle huishoudens die door de interviewers benaderd werden, ongeacht het resultaat van de contactname) en de resultaten voor de respons (enkel de huishoudens die deelnamen aan de enquête).

3.2.1. *Overzicht van de resultaten voor de gecontacteerde huishoudens (voyageurs)*

Tabel 3 t.e.m. tabel 8 zijn gebaseerd op de informatie uit de contactbladen (n=367) die de interviewers per gecontacteerd huishouden dienden in te vullen.

Tabel 3. Aantal gecontacteerde huishoudens volgens arrondissement (voyageurs)

Arrondissement	Aantal gecontacteerde huishoudens	Percent
Aalst	12	3.27
Antwerpen	17	4.63
Brugge	39	10.63
Brussel	10	2.72
Dendermonde	15	4.09
Diksmuide	6	1.63
Gent	40	10.90
Halle-Vilvoorde	24	6.54
Hasselt	53	14.44
Leuven	36	9.81
Maaseik	33	8.99
Mechelen	24	6.54
Oostende	2	0.54
Oudenaarde	1	0.27
Roeselare	2	0.54
Sint-Niklaas	14	3.81
Tongeren	9	2.45
Turnhout	29	7.90
Veurne	1	0.27
Totaal	367	100.00

Tabel 4. Aantal gecontacteerde huishoudens volgens provincie (voyageurs)

Provincie	Aantal gecontacteerde huishoudens	Percent
Antwerpen	70	19.07
Brussel	10	2.72
Limburg	95	25.89
Oost-Vlaanderen	82	22.34
Vlaams-Brabant	60	16.35
West-Vlaanderen	50	13.62
Totaal	367	100.00

Tabel 5. Aard van de woning gecontacteerde huishoudens (voyageurs) – B01

Aard van de woning	Aantal huishoudens	Percent
Eengezinswoning (rijwoning of halfopen bebouwing)	59	37.58
Eengezinswoning open bebouwing	24	15.28
Een woning in appartement met vier tot negen wooneenheden	1	0.64
Een (rij)caravan of mobilhome	11	7.00
Een stacaravan	29	19.10
Een chalet	30	19.10
Andere	3	1.92
Totaal	157	100.00

Missing: 21 (op een totaal van 178 huishoudens waarvan de reden van nonrespons expliciet vermeld werd)

De aard van de woning, op het contactblad B01, werd genoteerd voor de huishoudens die niet bereikt werden omwille van nonrespons (weigering of niet-contacteerbaar).

Tabel 6. Beschrijving omgeving van de woning (voyageurs) – B02

Omgeving van de woning	Aantal huishoudens	Percent
Een rurale of semi-rurale omgeving	85	27.69
Residentiële zone met tuinen	72	23.45
Dicht bewoonde residentiële zone, vaak met tuinen	57	18.57
Residentiële zone met de meeste bewoning in appartementen	8	2.61
Commerciële zone	16	5.21
Industriële zone	14	4.56
Andere	55	17.91
Totaal	307	100.00

Missing: 60

De omgeving van de woning werd op het contactblad onder B02 genoteerd voor alle huishoudens (zowel voor de respons als voor de nonrespons).

Tabel 7. Overzicht van de resultaten voor de gecontacteerde huishoudens (voyageurs)

Eindresultaat	Aantal	Percent
Respons huishoudvragenlijst (HH)	169	48.30
Nonrespons: weigering	80	22.85
Nonrespons: niet-contacteerbaar	101	28.85
Totaal	350	100.00

Missing: 17

In tabel 7 worden de eindresultaten opgegeven, zoals de interviewers ze genoteerd hebben op het contactblad.

In het totaal waren er 171 huishoudvragenlijsten respons en 178 huishoudens waarvan de reden van nonrespons expliciet werd opgegeven.

Tabel 8. Redenen van non-respons huishoudens (Voyageurs)

Reden weigering/niet contacteerbaar	Aantal huishoudens	Percent
1.. Weigering – interview duurt te lang, huishouden heeft geen tijd	16	8.99
2. Weigering – huishouden weigert altijd deel te nemen aan enquêtes	24	13.49
3. Weigering – huishouden weigert omwille van behandelde onderwerpen	29	16.29
5. Niet contacteerbaar: huishouden is mentaal of fysiek niet in staat om mee te werken (overlijden referentiepersoon, ziekte, onvermogen)	15	8.42
6. Niet contacteerbaar: volledige huishouden is tijdelijk afwezig gedurende periode van het veldwerk	6	3.37
7. Niet contacteerbaar: huishouden is wel thuis maar weigert de deur te openen	8	4.50
8. Niet contacteerbaar: huishouden is verhuisd; het opgegeven adres is onjuist	23	12.92
9. Niet contacteerbaar: 3 contactpogingen zonder resultaat	27	15.16
10. Andere redenen	30	16.86
Totaal	178	100.00

Missing: 18

De totale nonrespons op het aantal gecontacteerde huishoudens is 196. Voor 18 huishoudens werd de reden van nonrespons niet geregistreerd op de contactbladen.

Als voornaamste reden van nonrespons wordt 'andere reden' opgegeven (16.86 %). Daaronder vallen o.a. volgende redenen die niet in lijst opgenomen waren: respondent is overleden/opgenomen in het ziekenhuis, respondent vindt dat h/zij niet tot de doelgroep behoort (is geen voyageur meer), het opgegeven adres is een postbus.

De tweede belangrijkste reden van nonrespons is 'weigering omwille van de behandelde onderwerpen' (16.29%).

Reden 4: het huishouden beheerst geen enkele landstaal, noch het Engels; werd voor de Voyageurs nooit als reden van non-respons opgegeven.

3.2.2. Overzicht van de resultaten voor de deelnemende huishoudens (voyageurs)

Tabel 9 t.e.m. tabel 12 zijn gebaseerd op de ingevoerde gegevens van de huishoudvragenlijst – Voyageurs.

Tabel 9. Verdeling deelnemende huishoudens volgens arrondissement (voyageurs)

Arrondissement	Aantal huishoudens	Percent
Aalst	5	2.92
Antwerpen	10	5.85
Brugge	14	8.18
Dendermonde	4	2.34
Diksmuide	4	2.34
Gent	16	9.35
Halle-Vilvoorde	10	5.84
Hasselt	24	14.00
Leuven	26	15.20
Maaseik	15	8.77
Mechelen	14	8.18
Oostende	1	0.58
Oudenaarde	1	0.58
Roeselare	2	1.16
Sint-Niklaas	6	3.50
Tongeren	4	2.34
Turnhout	15	8.78
Totaal	171	100

Tabel 10. Verdeling deelnemende huishoudens volgens provincie (Voyageurs)

Provincie	Aantal huishoudens	Percent
Antwerpen	39	22.81
Brussel	0	0.00
Limburg	43	25.15
Oost-Vlaanderen	32	18.71
Vlaams-Brabant	36	21.05
West-Vlaanderen	21	12.28
Totaal	171	100.00

Tabel 11. Verdeling deelnemende huishoudens volgens groep waartoe ze zichzelf rekenen-huishoudvragenlijst (Voyageurs)

Groep	Respons	Percent
Voyageurs	148	86.55
Manoesj	6	3.51
Rom	1	0.58
Burger	13	7.60
Andere	3	1.75
Totaal	171	100.00

Tabel 12. Verdeling deelnemende huishoudens volgens woonvorm – huishoudvragenlijst (Voyageurs)

Woonvorm	Respons	Percent
Huis	68	39.99
Woonwagen	103	60.23
Totaal	171	100.00

3.3. Manoesjen

Een nettorespons van 150 enquêtes werd vooropgesteld. In het totaal werden 36 huishoudvragenlijsten en 49 individuele vragenlijsten afgenomen.

3.3.1. *Overzicht van de resultaten voor de gecontacteerde huishoudens (Manoesjen)*

Tabel 13 t.e.m. 19 zijn gebaseerd op data uit de contactbladen.

Voor de doelgroep Manoesjen werden 43 contactbladen ingevuld. We beschikken dus niet voor elk gecontacteerd huishouden (n=110) over een ingevuld contactblad.

Tabel 13. Aantal gecontacteerde huishoudens volgens arrondissement (Manoesjen)

Arrondissement	Aantal gecontacteerde huishoudens	Percent
Antwerpen	21	48.84
Brussel	6	13.95
Eeklo	5	11.63
Halle-Vilvoorde	2	4.65
Hasselt	1	2.33
Mechelen	8	18.60
Totaal	43	100.00

Tabel 14. Aantal gecontacteerde huishoudens volgens provincie (Manoesjen)

Provincie	Aantal gecontacteerde huishoudens	Percent
Antwerpen	29	67.44
Brussel	6	13.95
Limburg	1	2.33
Oost-Vlaanderen	5	11.63
Vlaams-Brabant	2	4.65
Totaal	43	100.00

Tabel 15. Aard van de woning gecontacteerde huishoudens (Manoesjen) – B01

Aard van de woning	Aantal huishoudens	Percent
Eengezinswoning (rijwoning of halfopen bebouwing)		
Eengezinswoning open bebouwing	3	23.08
Een woning in appartement met vier tot negen wooneenheden		
Een (rij)caravan of mobilhome		
Een stacaravan		
Een chalet	10	76.92
Andere		
Totaal	13	100.00

Missing: 17

De aard van de woning werd op het contactblad genoteerd voor de huishoudens die niet bereikt werden omwille van nonrespons (weigering of niet-contacteerbaar) (B01).

Tabel 16. Beschrijving omgeving van de woning (Manoesjen) – B02

Omgeving van de woning	Aantal huishoudens	Percent
Een rurale of semi-rurale omgeving		
Residentiële zone met tuinen		
Dicht bewoonde residentiële zone, vaak met tuinen	13	38.23
Residentiële zone met de meeste bewoning in appartementen	12	35.30
Commerciële zone	1	2.94
Industriële zone		
Andere	8	23.53
Totaal	34	100.00

Missing: 9

De omgeving van de woning werd op het contactblad genoteerd voor alle huishoudens (zowel respons als nonrespons) (B02). Deze vraag werd echter slechts ingevuld 34 van de 43 contactbladen.

Tabel 17. Overzicht van de resultaten voor de gecontacteerde huishoudens (Manoesjen)

Eindresultaat	Aantal	Percent
Respons huishoudvragenlijst (HH)	16	39.02
Nonrespons: weigering	6	14.63
Nonrespons: niet-contacteerbaar	19	46.34
Totaal	41	100.00

Missing: 2

In tabel 17 worden de einderesultaten opgegeven, zoals de interviewers ze genoteerd hebben op het contactblad.

Tabel 18. Overzicht van de resultaten voor de gecontacteerde huishoudens (Manoesjen) op basis van de steekproefgegevens

Eindresultaat	Aantal	Percent
Respons huishoudvragenlijst (HH)	36	32.7
Nonrespons	30	27.3
Blanco (niet gecontacteerd, geen eindresultaat)	44	40
Totaal	110*	100.00

In tabel 18 worden de gegevens overgenomen zoals ze in de steekproef en aanvullende steekproef werden bijgehouden. In het steekproefbestand van het tijdschrift 'de Trekhaak' stonden 101 adressen. 9 adressen werden door de interviewers zelf aangebracht.

Tabel 19. Redenen van non-respons (ordening volgens code) voor de doelgroep Manoесjen

Reden weigering/niet contacteerbaar	Aantal huishoudens	Percent
1.. Weigering – interview duurt te lang, huishouden heeft geen tijd		
2. Weigering – huishouden weigert altijd deel te nemen aan enquêtes	2	8.70
3. Weigering – huishouden weigert omwille van behandelde onderwerpen	3	13.04
4. Het huishouden beheerst geen enkele landstaal, noch het Engels	0	
5. Niet contacteerbaar: huishouden is mentaal of fysiek niet in staat om mee te werken (overlijden referentiepersoon, ziekte, onvermogen)	3	13.04
6. Niet contacteerbaar: volledige huishouden is tijdelijk afwezig gedurende periode van het veldwerk	5	21.74
7. Niet contacteerbaar: huishouden is wel thuis maar weigert de deur te openen	0	
8. Niet contacteerbaar: huishouden is verhuisd; het opgegeven adres is onjuist	6	26.08
9. Niet contacteerbaar: 3 contactpogingen zonder resultaat	1	4.35
10. Andere reden	3	13.05
Totaal	23	100.00

Missing: 7 (Totale nonrespons aangegeven als eindresultaat op het contactblad: 30)

De belangrijkste reden van nonrespons, voor zover expliciet opgegeven, is reden 8: het huishouden is verhuisd, het opgegeven adres is onjuist (26.08%), gevolgd door reden 6: het huishouden is tijdelijk afwezig gedurende de periode van het veldwerk.

3.3.2. Overzicht van de resultaten voor de deelnemende huishoudens (Manoесjen)

Tabel 20 t.e.m. 22 zijn gebaseerd op gegevens van het invoerbestand van de vragenlijst huishoudens.

Tabel 20. Verdeling deelnemende huishoudens volgens arrondissement (Manoesjen)

Arrondissement	Aantal huishoudens	Percent
Aalst	11	30.56
Antwerpen	7	19.44
Brussel	5	13.89
Dendermonde	4	11.11
Eeklo	1	2.78
Halle-Vilvoorde		
Hasselt		
Mechelen	8	22.22
Totaal	36	100.00

Tabel 21. Verdeling deelnemende huishoudens volgens provincie (Manoesjen)

Provincie	Aantal huishoudens	Percent
Antwerpen	15	41.67
Brussel	5	13.89
Limburg	0	
Oost-Vlaanderen	16	44.44
Vlaams-Brabant		
Totaal	36	100.00

Tabel 22. Verdeling deelnemende huishoudens volgens woonvorm (Manoesjen)

Woonvorm	Aantal huishoudens	Percent
Huis	1	3.70
Woonwagen	26	96.30
totaal	27	100.00

3.4. Roms

Bij deze doelgroep dienden de interviewers de verkorte versie van de vragenlijst in te vullen op basis van een administratief dossier (beschikbaar via personen die actief zijn binnen de woonwagenterreinen) (n=37). Niettemin werden ook een aantal face-to-face interviews afgenomen binnen deze doelgroep (n=15), en dit aan de hand van de lange versie van de vragenlijst.

Er was geen steekproef en dus werden ook geen contactbladen ingevuld. Er is geen informatie bekend over het aantal gecontacteerde huishoudens, noch over non-respons.

Een nettorespons van 100 enquêtes werd vooropgesteld. In totaal werden 52 enquêtes (huishoudens) en 47 individuele enquêtes ingevuld en/of afgenomen.

3.4.1. Overzicht van de resultaten voor de deelnemende huishoudens (Roms)

Tabel 23. Verdeling deelnemende huishoudens Roms volgens provincie

Provincie	Respons	Percent
Antwerpen	7	13.46
Limburg		
Vlaams-Brabant	31	59.62
Oost-Vlaanderen		
West-Vlaanderen		
Brussel	14	26.92
Totaal	52	100.00

4. Bijlagen

4.1 Contactblad

NAAM INTERVIEWER: «INTERVIEWER»

NUMMER INTERVIEWER: «NRINTERV»

IDENTIFICATIE HUISHOUDEN: «HUISHOUDNR»

Doelgroep: «DOELGROEP»

Naam **referentiepersoon**: «Nm_referentiepers»

Voornaam referentiepersoon: «Vn_referentiepers»

Naam respondent nr.2: «Nm_partner»

Voornaam respondent nr.2:

«Vn_partner»

Adres: «ADRES»

Postcode: «POSTCODE»

Gemeente: «GEMEENTE»

Arrondissement:

«ARRONDISSEMENT»

Provincie: «PROVINCIE»

Telnr.: «TELEFOONNUMMER»

Woonvorm: «WOONVORM»

Opmerking

CONTACTSCHEMA

Contact	Datum contact	Uur	Methode	Resultaat	Afspraak	Datum	Uur
1.	/	:				/	:
2.	/	:				/	:
3.	/	:				/	:
4.	/	:				/	:
5.	/	:				/	:

OVERZICHT RESULTAATCODES

- Methode:**
 - T: Telefonische contactname met het huishouden
 - P: Persoonlijke contactname met het huishouden
- Resultaat:**
 - GC: geen contact
 - CH: contact met referentiepersoon/huisgenoot huishouden
 - A: afspraak met het huishouden

Specificeer de **DEFINITIEVE STATUS** van het huishouden en vul de gevraagde informatie in

- Weigering**
 - NR1** Interview duurt te lang, huishouden heeft **geen tijd**
 - NR2** Huishouden weigert altijd deel te nemen aan enquêtes
 - NR3** Huishouden weigert omwille van de behandelde onderwerpen

} ☞ Vul de buurtkenmerken in (pag.2)
- Niet contacteerbaar**
 - NR4** Huishouden beheerst geen enkele landstaal, noch voldoende Engels om de vragen te kunnen begrijpen.
 - NR5** Huishouden is mentaal of fysisch niet in staat om mee te werken (overlijden van referentiepersoons, ziekte, onvermogen, ..)
 - NR6** Volledige huishouden tijdelijk afwezig gedurende de periode van het veldwerk.

} ☞ Vul de buurtkenmerken in (pag.2)

NR7 Huishouden is wel thuis maar weigert de deur te openen

NR8 Huishouden is verhuisd: het opgegeven adres is onjuist

NR9 3 contactpogingen zonder resultaat

NR10 Andere reden,

Deelname

Geef voor elke lid van het huishouden aan welke vragenlijst(en) werd ingevuld. Zo niet, geef aan waarom niet. Gebruik hiervoor voor elke vragenlijst één van volgende codes.

1. Vragenlijst ingevuld
2. Vragenlijst niet ingevuld vanwege niet van toepassing (jonger dan 15 jaar)
3. Vragenlijst niet ingevuld vanwege weigering
4. Vragenlijst niet ingevuld vanwege andere reden, omschrijf

Betrokken persoon (noteer naam)	Relatie tov referentiepersoon	Huishoudvragenlijst	Individuele vragenlijst	Omschrijving andere reden
1. Referentiepersoon				
2.				
3.				
4.				
5.				

☞ Vul vraag B.02 van de buurtkenmerken ook in

BUURTKENMERKEN

Voor weigerende of niet contacteerbare huishoudens dient de volgende informatie genoteerd te worden: B.01 en B.02.

Voor iedereen: B.02

B.01. Omschrijf de aard van de woning:

1. Eengezinswoning aaneengesloten rijwoning of halfopen bebouwing
2. Eengezinswoning open bebouwing
3. Een woning in appartement met twee tot 3 wooneenheden
4. Een woning in appartement met vier tot negen wooneenheden
5. Een woning in appartement met 10 of meer wooneenheden
6. Een gemeubelde kamer of studio
7. Een (rij)caravan (aan de auto) of mobilhome
8. Een stacaravan
9. Een chalet
10. Een leegstaand gebouw (bijv. kantoorgebouw, woning, kraakpand)
11. Andere, omschrijf

B.02 Hou zou u de omgeving van de woning omschrijven?

1. Een rurale of semi-rurale omgeving
2. Residentiële zone met tuinen
3. Dicht bewoonde residentiële zone, vaak met tuinen
4. Residentiële zone met de meeste bewoning in appartementen

5. Commerciële zone
6. Industriële zone
7. Zone voornamelijk samengesteld uit kantoren
8. Andere,

4.2 Verslag van de debriefing 24/02

Aantal aanwezige interviewers: 7
Vzw Vroem: Toon Machiels en Kim Janssens
HIVA: Els Plevoets (organisatie en moderator debriefing) , Sebastiano Cincinnato (onderzoeker)

1. Sterke en zwakke punten van de bevraging

1a. Algemene opmerkingen

Bevraging zou anoniem zijn, maar het is duidelijk over wie het gaat binnen de gemeente. ANTW: naar opdrachtgever toe wordt de postcode eruit gehaald: de gegevens worden doorgegeven op arrondissementniveau.

Anderen ervaren dit niet als een probleem: als ze iets wilden zeggen, mocht het geweten worden.

Soms als interviewer bijsturen om het realistischer te maken. Zoals het gezegd wordt, wordt het opgeschreven, ook al is het duidelijk dat het niet waar is.

Er moet in de briefing meer duidelijkheid zijn over de wat onderzoeker te weten wil komen (en door af te gaan op wat mensen beantwoorden)

Reactie op feit dat het naar de Minister gaat: meer geneigd toch te antwoorden wat ze willen zeggen. Bij de Roms was dit belangrijk, veel die toch vrijwillig meewerkten om mee het beleid te maken, anders een beleid dat volledig afgestemd is op voyageurs. Willen ook bij de Trekhaak, omdat ze dan erkend worden.

Bij de Manoeshen lag het anders, gezinnen zijn minder gekend, dus ook meer weigeringen.

Probleem is wel dat er al vragenlijsten zijn geweest. Er moet nu dus resultaat van komen, anders wordt er afgehaakt, omdat ze niet serieus genomen worden.

Er werd vaak doorverwezen op het terrein, anderen die meer met administratieve zaken bezig waren, die het wel in hun plaats zouden doen (het interview). Ook veel mannen die doorverwezen naar vrouwen.

1b. Opmerkingen betreffende de huishoudvragenlijst

Vraag 6: Waar staat uw woonwagen?

Respondenten beseffen niet of het een vergund of niet vergund domein is. Soms weten ze niet of ze het wel mogen zeggen wanneer ze weten dat ze er 'illegaal' wonen.

Vanuit interviewers zijn er veel vragen die ze moesten verduidelijken of helpen antwoorden. Niet iedereen heeft alle vragen overlopen, dit is wel de bedoeling!

Vraag 9: Grootte van de standplaats

grootte van de standplaats is vaak niet geweten: met de natte vinger. Vooral niet in vierkante meter, wel x op x meter.

Vraag 15:

Onduidelijkheid rond kosteloos wonen: er wordt wel betaald, maar wordt aanzien als kosteloos, omdat ze er toch mogen staan. Een moeilijk concept.

Binnen een woonwagenterrein is het duidelijk, maar op andere terreinen niet. Bijvoorbeeld: staan vaak met teveel op één terrein, waarbij een meerderheid niet betaalt.

Vraag 25: Welke van de volgende kosten betaalt u en hoeveel betaalt u ongeveer per maand hiervoor?

Moeilijk: sommigen wisten het heel goed, anderen minder. Of ze wisten wel een bedrag, maar niet op welke termijn.

Als er budgetbegeleiding was, werd dit spontaan verteld.

Negatief aan de vragenlijsten: in de tweede lijst (individuele vragenlijst), kwamen onderwerpen opnieuw aan bod. Dit komt oneerbiedig over om twee keer hetzelfde te vragen.

Vraag 29: Woonomgeving

Moeilijk opgesteld, soms negatief, dan weer positief geformuleerd.

Binnen één woonwagenterrein kon het antwoord erg verschillen.

Er was ook veel zwart-wit denken. Moeilijk om een echte waardering te krijgen. Ze gaven ook niet onmiddellijk een waardering aan, wel een verhaal waar het dan uit af te leiden viel. Ze antwoordden wel als je hen de keuze stelde, maar veel beïnvloeding door elkaar.

Algemeen veel ongenoegen over terreinen. Geen vrije plaatsen waardoor het onmogelijk wordt om nog rond te trekken.

Vraag 30: Is er op de plaats waar u verblijft ooit controle geweest van de politie

Uit bevraging: zelden plaats met politiecontrole, als er was, nooit erg.

In het algemeen: vaak afwijking van de realiteit opgemeten, bv. Rond onderwijs. Kinderen die rondlopen tijdens schooluren en ouders tegenspreken op vlak van betrokkenheid.

Ook een verschil tussen de Manoesjen en voyageurs m.b.t. tevredenheid ten opzichte van beleid.

Manoesj voorzichtig, terwijl voyageurs duidelijk hun ontevredenheid laten blijken.

Vraag 36: Bezit uw huishouden ...

Ze durfden niet altijd te antwoorden hoeveel, vonden het een vreemde vraag.

PC: zeer gegeerd, manier om sociale contacten op te bouwen en te onderhouden.

Vraag 37 Kan uw huishouden met het huidige totale beschikbare inkomen

Niet echt problemen gegeven. Hoeveel je zou moeten hebben was soms aan de hoge kant, maar bleef meestal reëel.

Vraag 42: Geslacht-leeftijd-onderwijsniveau kinderen

Voor sommigen was het moeilijk te weten in welke school de kinderen zaten. Niet algemeen. Wel geweten welke scholen voor hen openstonden. Ook veel kennis over subsidies.

Naam van school bedoeld om na te gaan welk type van onderwijs gevolgd werd, maar was niet zo eenduidig.

Meer dan verwacht geweten over schoolgaan van de kinderen. Typisch voor generatie die kan lezen of schrijven, ooit zelf geplaatst geweest.

Toen ze nog nergens mochten staan was het veel moeilijker om al trekkend school te volgen. Veel ouders willen dit nu hun kinderen niet aandoen.

Lager onderwijs wordt goed opgevolgd, maar bij secundair haken de jongeren af.

De geschiedenis heeft veel invloed op hun leven: veel tienermoeders, maar worden goed begeleid door de ouders. Zij zorgen zowel voor de kleinkinderen als voor de kinderen zelf.

Bij Roms: kinderen ingeschreven in de school, maar gaan niet.

Voyageurs: thuisonderwijs om wettelijk in orde te zijn.

Bij Manoesjen is thuisonderwijs verminderd, was vroeger duurder, nu veranderd, maar deze informatie bereikt hen niet.

Geen verdere opmerkingen over huishoudvragenlijst.

Verder naar de individuele vragenlijst.

1c. Opmerkingen betreffende de individuele vragenlijst

Het was moeilijk om het verschil aan te duiden tussen beide vragenlijsten. Twee verschillende lijsten maakt het zwaarder om te interviewen

Bij veel info uit eerste lijst, kon er sneller overgegaan worden.

Vraag 8 en 9: nationaliteit ouders

Velen wisten de nationaliteit niet van de ouders bij hun geboorte. Veel Zwitserse nationaliteiten zijn aangevraagd tijdens WO 2, vandaar dat er nogal wat respondenten de Zwitserse nationaliteit hebben.

Vraag 11 moedertaal

Bargoens wordt niet als een taal beschouwd, terwijl de meesten het kunnen spreken. Reden: er wordt gezegd dat het een dieventaal is en ze willen geen dieven zijn. Er is ook een Franstalige versie van het Bargoens, maar die was niet als mogelijkheid opgenomen in de antwoordcategorieën.

Vraag 20: welk beroep zou u graag uitoefenen?

Vaak het beroep van de ouders geantwoord, of mocht hetzelfde zijn (bv kapster, leurder etc.)

Bedenkingen: - kunnen en willen niet buiten eigen leefwereld denken

- familiebanden aanhouden
- willen niet buiten de groep springen: dit kan niet en zou niet aanvaard worden. (iemand die hogere studies doet, wordt uit de groep gestoten)
- Opleiding bij VDAB wordt wel aanvaard

Vraag 22: Had u vorige maand inkomsten uit andere bronnen ..

Sociaal wenselijke antwoorden.

Er werd niet aan zwartwerk gedaan. Ook veel invaliditeit gerapporteerd.

Vraag 28 en vraag 30:

Geen probleem, ze kennen hun weg. Het verschil tussen dokter en specialist is niet altijd duidelijk.

Vraag 31: Voelt u zich over het algemeen nerveus of gespannen?

Hoewel velen zich nerveus of gespannen voelen, blijkt dit niet uit het gesprek.

Vraag 32: Hebt u momenteel een partner

Soms bizarre info: hebben eigen visie op partners, maar zorgen wel goed voor elkaars kinderen.

Vraag 38: Vrijtijdsactiviteiten

Deelname aan deze activiteiten maakt dat je niet meer tot de groep behoort, dus men is niet geneigd ze te doen, noch om ze te rapporteren. Een belangrijke activiteit die veel gedaan werd, maar niet in de vragenlijst stond was op bedevaart gaan.

Vraag 39: Tevredenheid met een aantal domeinen

- buren wordt gelijkgesteld aan burgers (item C)
- vrije tijd wordt op verschillende manieren geïnterpreteerd. Omdat ze niet zo'n gestructureerd leven leiden, is het moeilijk om te zeggen wat nu precies vrije tijd is. Werd o.a. uitgelegd (aan de vrouwen) als tijd die overschiet na het huishoudwerk en na het zorgen voor de kinderen)
- Organisatie van de Belgische maatschappij (item G) is moeilijk om uit te leggen. Ook verschil tussen comfort en kwaliteit (items K en L).

Vraag 40: Uitspraken over België

Moeilijk om te stellen: wordt vaak als enige letterlijk voorgelezen. Soms ook sociaal correcte antwoorden. Vooral Manoesjen durfden niet eerlijk te antwoorden. Bleek uit negatieve karakter van gesprek en toch positief antwoord op deze vraag.

Vraag 55: Hoe vaak had u contact met ...

Vakbond is minder gekend, behalve als deze uitkeringen verzorgt. Wel mutualiteit.

Vraag 56 en 57 worden als hetzelfde aanschouwd.

1d. Gebruik van het Contactblad voor de registratie van de contacten

Ofwel was je binnen, ofwel was je het niet. Daarna kwam je niet meer terug. Als ze thuis zijn, weet je het snel. Best niet in de voormiddag langsgaan, slapen nog.

Bij weigering moeilijk een reden ervoor te kiezen.

Contactname moeilijk omdat de adressenlijst niet up- to- date was. Vaak overlijden dat niet doorgegeven was of adressen die niet meer bestonden.

Suggestie: terugkoppeling en adressenbestand bijwerken.

Kenmerken van de buurt: vaak nog aangevuld.

1^e. Rapport interviewer en adressenlijst

Bijna alles staat in enquête formulier. Moeilijk te beoordelen of mensen betrouwbaar zijn.

Qua materiaal was de adressenlijst ingewikkeld, bestond uit hoofdlijst en reservelijst en was niet gemakkelijk om er aan uit te geraken.

1f. Doorlooptijd

Qua timing was voor sommigen de periode te kort, voor anderen voldoende. Tussen kerst en nieuwjaar lag dit moeilijk.

Interviews duurden vrij lang, omdat er meer besproken wordt. Ook al houd je interview zelf strikt en formeel, voor en na wordt er nog bijgebabbeld.

Maximum 3 enquêtes per dag: door de lengte van de interviews of door groot aantal weigeringen.

Door de weigeringen ook vaker afgeweken naar de reservelijsten van adressen.

In 1993 al vragenlijsten (louter kwantitatief) door aalmoezeniers en vrijgestelden. Was gekoppeld aan woonwagentelling. Info is misschien nog beschikbaar.

Opvallend:

- lager onderwijs is verworven zaak bij Manoesjen en voyageurs. Maar secundair onderwijs trekt niet aan bij kinderen, en ook de ouders kunnen ze er niet krijgen. Toch heeft toeleiding effect, als dit niet gebeurt, werkt het helemaal niet. Maar je moet ze ook kunnen houden. Ook de scholen moeten echter willen meewerken.
- Hoge verwachtingen ten opzichte van Minister Keulen. Er moeten zeker terreinen bijkomen of er moet iets concreets gebeuren, of alle medewerking valt weg.

2. Contactname met de respondenten

Persoonlijke contactname en indien mogelijk kinderen aanspreken, want gewoon aankloppen werkt niet.

Als er in de voormiddag al mensen actief waren op het terrein, waren dit enkele mannen die aan het werk waren en die niet de tijd hadden om een enquête af te nemen.

De Trekhaak was een goeie manier om een aanknopingspunt te vinden om het gesprek te beginnen.

Een aantal interviewers spraken de kinderen eerst aan en lieten zich dan door de kinderen introduceren aan de ouders.

Eén interviewer baseerde zich op de voornamen van de respondenten om te beslissen op welk moment van de dag te gaan. Indien ouderwetse voornaam: persoon ook in de voormiddag op en overdag te bereiken.

Reactie huishouden:

Er werd besproken of ze zouden meedoen, vrouwen zouden niet meewerken zonder feedback van man. Meestal geraakte men binnen via de Trekhaak, of door te refereren aan de Minister. Ook door doorverwijzingen van andere woonwagenbewoners.

Het was zeker mogelijk om individuele vragenlijsten in te laten vullen, maar de win- for- life hielp wel als incentive om goodwill te creëren.

3. Non Respons

Ofwel waren ze binnen ofwel niet: er werd zelden afgehaakt na het invullen van de huishoudvragenlijst. Soms geen meewerking omdat respondenten zich geen lid meer voelden van de doelgroep.

Niet zo vaak non respons bij de vragen (item nonrespons).

4. Opmerkingen bij de resultaten

Vraag 6: nuancering is belangrijk, velen weten niet of hun plaats al dan niet vergund is.

Vraag 9: op een privé plaats, vaak groot terrein, maar er staan geen standplaatsen op

Vraag 18: veel nee's nakijken: bv wanneer het terrein van de gemeente betreft. Er is dan geen contract ondertekend, maar wel een reglement.

Vraag 27:

Afhankelijk van bepaalde periodes: winter vs. andere periodes

Vraag 31:

Bij geen van beide: pas verhuisd of OCMW die geen referentieadres wil geven. Worden dan vaak doorverwezen naar Brussel.